

FIETSROUTE

Rondje Dommel en Essche Stroom

Boxtel, Sint-Michielsgestel, Halder en Esch

LENGTE 45 OF 28 KM

Rondje Dommel en Essche Stroom

Tijdens deze fietstocht zie je de vele gezichten van het Brabantse land tussen de Dommel en de Essche Stroom. De natuur in het centrum van Boxtel wordt gevolgd door kleinschalig boerenland en landgoederen bij Sint-Michielsgestel, Halder en Esch.

Maak bij Sint-Michielsgestel een uitstapje naar de vistrap bij landgoed Zegenwerp (kijkpunt C). Deze is drie kilometer heen en weer, maar de moeite van het omrijden zeker waard. De Essche Stroom is genoemd naar het dorpje Esch. Tot vijftig jaar geleden was de Essche Stroom minstens twee keer zo lang. Het was een ondiep riviertje met hier en daar een flinke stroomversnelling. Totdat het landschap grondig werd aangepakt: meanders werden

dichtgegooid, de beek verbreed en verdiept. Kades en stuwen moesten het water in toom houden. Hoogteverschillen en houtwallen verdwenen ten behoeve van de landbouw.

Door het veranderende klimaat willen we beken en rivieren meer ruimte geven. De Essche Stroom krijgt daarom meer meanders en een smallere bedding, waardoor het water sneller stroomt en de water- en bodemkwaliteit verbetert. Voorbij Esch slingert de route tussen groene weilanden en boomkwekerijen. Landgoed Nemerlaer vormt daarna een mooie overgang naar de uitgestrekte heidevelden, naaldbossen en prachtige vennen van natuurgebied de Kampina.

Weidebeekjuffer

Praktische informatie

Start- en eindpunt

Station Boxtel.

Lengte

45 km, in te korten tot 28 km vanaf Esch (kp 67) naar station Boxtel.

Parkeren

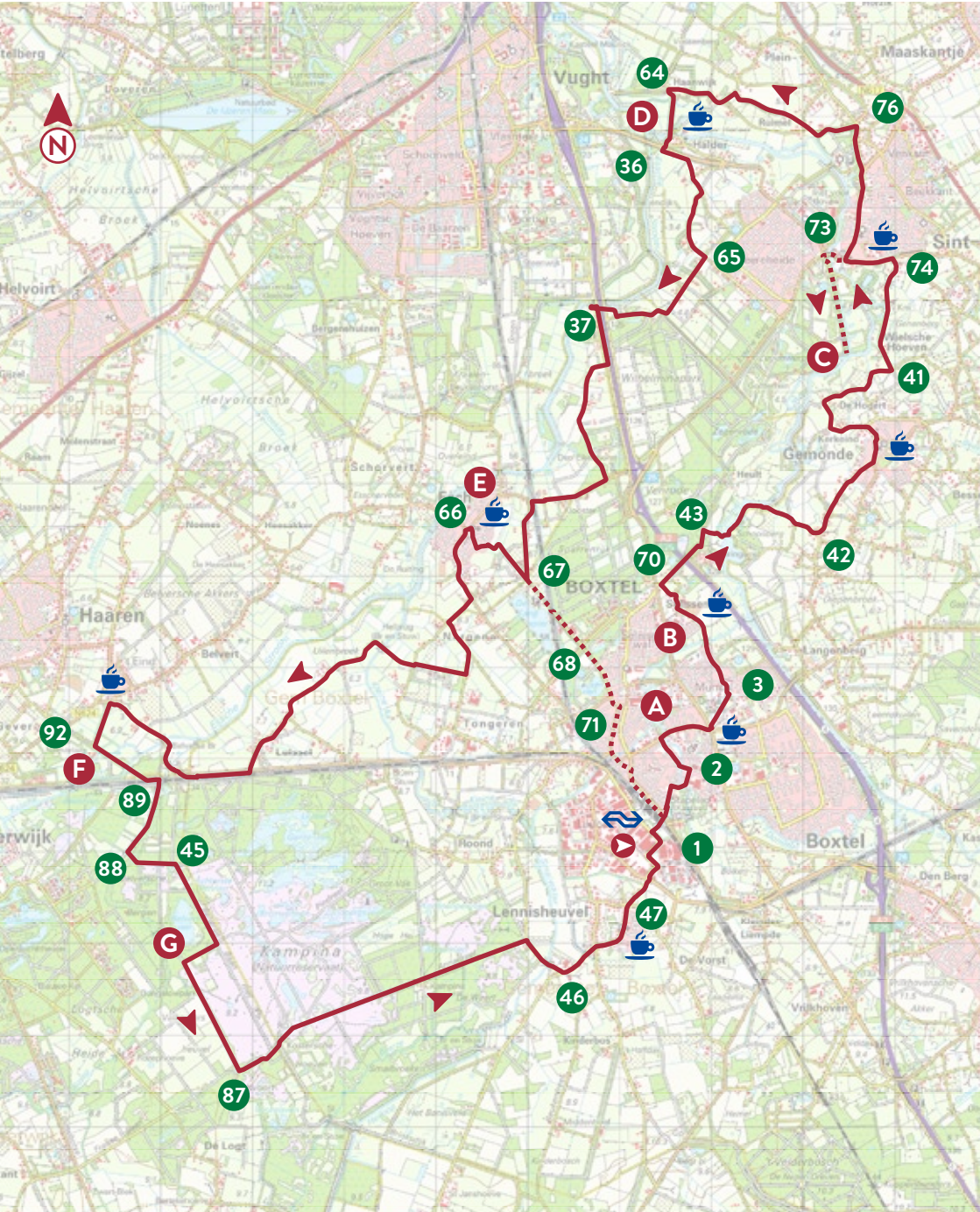
Station Boxtel.

Fietsknooppunten

De route volgt fietsknooppunten. Bij Haaren wordt kort van de knooppuntenroute afgeweken.

FIETSRROUTE

lengte 45 of 28 KM

1 km

Waterschapshuis

A Dommel door Boxtel

Na een flinke opknappbeurt door waterschap en gemeente, is de Dommel weer een brede, schone en dynamische beek. In het centrum kreeg de rivier weinig ruimte. Dankzij de medewerking van inwoners werd de oever ingericht als ecologische verbindingzone. Een groene zone die uitwisseling van planten en dieren vanuit aangrenzende natuurgebieden mogelijk maakt. Bijzonder is de kanogoot bij de Mgr. Wilmerstraat, die een hoogteverschil van circa één meter overbrugt.

B Waterschapshuis

Het hoofdkantoor van Waterschap De Dommel is een ontwerp van architectenbureau De Twee Snoeken uit 's-Hertogenbosch. Het gebouw heeft drie vleugels die als vingers naar de Dommel wijzen.

C Vistrap bij Zegenwerp

Deze vispassage omzeilt de stuw ten zuiden van Sint-Michiëlgestel. Hierdoor kunnen vissen als de rivierprik, het biermpje en de kopvoorn stroomopwaarts trekken naar hun paaigebieden. De 980 meter lange vispassage overbrugt een hoogteverschil van 1,90 meter met vijftien drempels van natuursteen.

Landgoed Haanwijk

Routebeschrijving

Station Boxtel – kp 3 | Op Stationsplein **RA** Parallelweg Zuid ri **kp 1**. Na 200 meter **LA**, Prins Hendrikstraat. Bij **kp 1 RD** ri **kp 2**. Eerste straat **RA**, Raaphof. Dommel over en **LA**, klinkerstraatje. Op kruising bij **kp 2 LA**, Rechterstraat (even van het netwerk af). Dommel over en **RA**, Molenstraat. Bij stoplichten **RA**, Mgr. Wilmerstraat. Dommelbrug over (**kijkpunt A**). Bij stoplichten **RD**, Vic. van Alphenlaan. Op rotonde **LA**. Meteen **RA**, fietspad. Gaat over in straat.

Kp 3 – kp 43 | Op kruising bij **kp 3 LA** ri **kp 70**, Munselse Hoeve. Fietspad door woonwijk, **RD** aanhouden en Dommel oversteken. Fietspad volgen. Einde **RA**, Selissen. Op splitsing **LA**. Bij **kp 70 RA**, De Ketting ri **kp 43**. Snelweg over en in haarspeldbocht **LA**, Heult.

Kp 43 – kp 41 | Bij **kp 43 RA**, halfverhard fietspad ri **kp 42**. Dommelbrug over en fietspad vervolgen. Grindpad, later grindweg. Op asfaltweg **RD**, Kriekelaar. Bij **kp 42 LA**, Boomstraat ri **kp 41**. Aan het eind **LA**, St. Lambertusweg. In bocht van weg **LA**, Kerkeind. Op splitsing **LA**. Op kruising **RA**, De Hogert, langs begraafplaats. Aan het eind **LA**, Wielse Hoeven.

Kp 41 – Zegenwerp | Bij **kp 41 LA**, doodlopende weg in ri **kp 74**, Wielse Hoeven, later Genenberg. In Sint-Michiëlgestel bij **kp 74 LA** ri **kp 73**, Schijndelseweg. Op splitsing bij **kp 73 RD** ri **kp 75**. Dommel oversteken en eerste straat **LA**, Zegenwerp. Vispassage (**kijkpunt C**) is na 1 km aan linkerhand.

Essche Stroom

D Van Haanwijk naar Halder

Landgoed Haanwijk heeft een mooi parkbos met bolle akkers en beken. Je fietst langs de boerderij waar nu een theehuis is. Daarna kom je langs kasteel Nieuw Herlaer. Op de zuidoever van de Dommel ligt het buurtschap Halder, een oude Romeinse nederzetting. In 1962 hebben kinderen duizenden Romeinse munten gevonden bij de brug over de Essche Stroom. Een gedenksteen langs het laarzenpad onderaan de dijk markeert de vindplaats van de muntschat. Werp een blik op de nieuwe meanders in de Essche Stroom. In het herstelde beekdal is ruimte voor natuurlijke overstroming en waterberging.

E Esch

Het dorp Esch ligt aan de Essche Stroom. Juist omdat de tuinen van vele huizen direct aan het water liggen, is er voor de beek weinig ruimte om te meanderen. Daarom zijn er hier drie natte natuurgebiedjes gerealiseerd. Een daarvan is 't Haventje van Esch, aangelegd op de plek waar in de tijd van de jagers en verzamelaars kano's met handelswaar aanmeerden. Je bereikt 't Haventje door op het Marktplein, voordat je linksaf slaat even rechtsaf te slaan en dan via de Haareneweg richting brug te fietsen.

Zegenwerp – kp 64 | Vanaf vispassage terugrijden. **RA** Dommel weer oversteken en weg met bocht naar rechts volgen. Bij **kp 73 LA** ri **kp 76**. Langs Dondersplein met oude kerktoren fietsen. Aan einde dorp op splitsing **LA**, Ruwenbergstraat. Bij **kp 76 LA**, Kapelbergstraat ri **kp 64**. Direct na splitsing Mudakkersdijk op, doodlopende weg uitgezonderd fietsers. Fietspad **RD** volgen. Einde pad **LA**, Venstraat, later Haanwijk.

Kp 64 – kp 67 | Bij **kp 64 LA** ri **kp 36**, doodlopende weg, Haanwijk. Fietspad naast halfverharde weg (**kijkpunt D**). Dommelbrug over, **R** aanhouden. Vughterweg oversteken en bij **kp 36 LA**, Halderse Akkers ri **kp 65**. Op splitsing van fietspaden **RA**. Eerste straat **RA**. Bij **kp 65 RA** ri **kp 37**, Schuilenburg, later Barriereweg. Klinkerweg wordt grindweg met fietspad. Vlak vóór snelweg **RA**, fietspad Tolpad. Door tunnel en bij **kp 37 RA** langs snelweg ri **kp 67**. Eerste weg **RA**, Hal, later halfverhard. Einde weg **RA**, fietspad langs weg. Na overweg **LA**, Heikant.

Kp 67 – Belversedijk | Bij kapel en **kp 67*** scherp **RA** ri **kp 66** fietspad, Smaldijkje. Bij bebouwing Esch **LA**, Venakker. Eerste weg **RA**, Groenweg. Bij kerk **LA**, Dorpstraat. Op Marktplein bij **kp 66 LA** (ga voor **kijkpunt E** even rechtsaf en keer dan weer om), Leunisdijk ri **kp 89**. Einde bebouwde kom **RD**. Eerste weg **RA**, Nergena. Eerste weg **LA**, Nergena en op splitsing **R**, Nergena. Eerste weg **RA**, Dennendreef. Aan eind **LA** en gelijk **RA**, Helweg, later Uilenbroek. Op driesprong **RD**, Luissel. Bij voorrangsweg **RA** fietspad volgen. Bij spoorwegovergang **RD**.

Kampina

F Nemer en Nemerlaer

Landgoed Nemerlaer is een natte natuurparel. Het landgoed met kasteel dankt zijn naam aan het riviertje 'de Nemer' en het woord 'laar', dat open plek in het bos betekent. De waardevolle natuur in het gebied dreigde te verdrogen door een te lage grondwaterstand. Samen met Brabants Landschap heeft het waterschap ervoor gezorgd dat het water in het gebied beter kan worden vastgehouden. Zeldzame graslandtypes krijgen zo weer een kans. Het in verval geraakte riviertje is in ere hersteld en weer aangesloten op de Essche Stroom.

G Vennen op Kampina

Ruim een eeuw geleden zijn er veel Brabantse vennen verdwenen, omdat de gronden op grote schaal werden ontgonnen. Gelukkig greep Natuurmonumenten als beheerder van de Kampina in: de vennen werden uitgebaggerd, de oevers geplagd en de bomen aan de oevers gekapt. Dankzij meer licht is het water voedselrijker geworden. Daardoor leven er nu weer salamanders. Moerasherts-hooi, zonnedauw, oeverkruid en veenbes gedijen er goed.

Belversedijk – kp 45 | Op splitsing met Posthoorn routenetwerk verlaten, Belversedijk **RD** volgen. Tegenover restaurant Herberg van Boxel **LA**, Kasteellaan. Voor Kasteel Nemerlaer (**kijkpunt F**) bij **kp 82 LA** ri **kp 89**. Smal en breder riviertje oversteken en **RD**. Bij **kp 89 RA** ri **kp 88**, spoorweg over. **RD**, fietspad langs zandweg bijna 1 km volgen. Bij **kp 88 LA**, fietspad ri **kp 45**. Bosbeekje oversteken.

Kp 45 – kp 46 | Bij **kp 45 RA**, bos-fietspad ri **kp 87**. Via veerooster begrazingsgebied in. Voorbij groot ven aan rechterhand (**kijkpunt G**) **RA** en even verder **LA**. Na veerooster fietspad **RD** volgen. Bij **kp 87 LA**, asfaltfietspad ri **kp 46**. Fietspad door bos en over hei steeds blijven volgen. Einde pad **RA**, Kempseweg. Beerze oversteken. Einde weg **LA**, Koevoortseweg.

Kp 46 – station Boxel | Bij **kp 46 RD**, Lennisheuvel ri **kp 47. RD** langs kerk. Op kruising bij **kp 47 RD** ri **kp 1**. Op rotonde **RD**. Eerste weg **LA** en eerste weg **RA**, Ladonkseweg. Na bocht **RA** door spoortunnel, Ossenpad. Bij **kp 1** scherp **LA** ri **kp 71**. Op Parallelweg Zuid **RA** naar station.

* Inkorting

Kp 67 – station Boxel | Bij **kp 67 LA** ri **kp 68**. Bij **kp 68 RD** Molenwijkseweg ri **kp 71**. Aan het eind volg Ronduutje met bocht naar **L**. Eerste straat **RA**, van Hornstraat. Bij **kp 71 RD** ri **kp 1**, Breukelsestraat. Eerste kruising **RD**. Tweede kruising **RA**, Parallelweg Noord. **RD** fietsen tot station.